

מוקטר עבור עשרון מסוים – יועיל הקומץ להתיר את החלקים שחשב עליהם, והחלק השלישי לא יותר באכילה (כן צדד בקרן אורה. וכן בזבח תודה, והעלה ב'צריך עיון').

דף כה

'אמר אביי: אמר קרא עון – עון שהיה בו ודחיתיו, לאפוקי יום הכיפורים דהכשירו בשמאל הוא' – וכיון שכתוב לרצון להם משמע עון שהוא לרצון במקום אחר, ואילו שמאל, הכשירו ומצוותו הוא ואינו עון שהוא לרצון בשום מקום. לא כן עון טומאה מצינו שעולה לרצון, בציבור (עפ"י תוס').

– אפשר שלפי תירוץ זה מיושבות גם הקושיות האחרות, כי יוצא בבמה אינו עון שהותר, אלא כן דינו מעיקרא. וכן מום בעופות שאמרו בסמוך. אבל טומאה בציבור היא דחוייה [כך שיטת אביי גופא], או אף אם היא בגדר 'הותרה', מכל מקום יש דעה הסוברת שמחזורים אחר טהורים (עפ"י קרן אורה). ובתוס' (ד"ה ואימא עון בע"מ) אין נראה כן. ולהקרא"א יש לישב קושייתם מאונן דהותר בכה"ג, שאין זה עון שנדחה. וכן מחוסר זמן ואותו ואת בנו בעופות. וע"ע בספר דבר אברהם ח"ב ד,ה ושם באריכות בח"ג א בענין 'הותר מכללו'.

אודות הולכת קטורת ומחתה בכל ימות השנה – ע"ע בתוס' יומא כה: ד"ה ת"ש; חדושי הגר"ח תמידין ומוספין ג,ד; חזו"א כב,ו-ז; חסדי דוד תוספתא יומא ב; חונן דעה יומא עמ' שיו.

'דם שנטמא וזרקו – בשוגג הורצה, במזיד לא הורצה'. כתב רש"י (בגטין נד.) שאיסור זריקת הדם במזיד – מדרבנן, אבל מן התורה היות והציץ מרצה – זורק הדם אף לכתחילה (וכן כתבו התוס' בפסחים עח. ד"ה הא, ובזבחים צב. ד"ה שלנה. וכן נקט החזו"א (קמא סוס"י כו; מנחות לב,מ כא,ג. וע"ש זבחים ד,יא; או"ח קכד לדף טז; במכתב). וע' בקרן אורה בזבחים שם שהגיה בדברי התוס'). ומה שנקטה המשנה לשון דיעבד 'נטמא הקומץ והקריבו – הציץ מרצה', משום שמדרבנן עכ"פ אסור להקריבו. ויש חולקים וסוברים שריצוי ציץ אינו מועיל אלא בדיעבד, שאם זרק – הורצה, אך לא לכתחילה (ע' ברש"י פסחים לד: ד"ה אי אמרת [וכבר הקשו בתוס' חכמי אנגליה (שם טז:)] מדברי רש"י עצמו]. וכ"כ באור שמח (קרוב פסח ד, ובמש"ח שלח) בדעת הרמב"ם. וכן מבואר מהירושלמי – חזו"א זבחים ד,יא). וע"ע: שיטמ"ק זבחים כב: בהשמטות; נודע ביהודה קמא אה"ע פב,טו; מנחת ברוך קו,ב; ברכת אברהם פסחים טז; חונן דעה יומא עמ' נו.

דבינא אמר: טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה, זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה. ורב שילא אמר: זריקתו בין בשוגג... טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה'. לכאורה סברותיהם מהופכות, וצריך באור במה נחלקו; יש מפרשים שמחלוקתם במה מסתבר יותר לקנוס, האם בטומאה במזיד מפני שהיא התחלת הפסול וגם אינו עושה מצוה בשעה שנטמא, משא"כ בזריקה. או שמא שייך לקנוס יותר בזריקה כי אז מקריב דבר טמא לגבוה ומגונה הדבר ביותר (עתוס' יומא ז. ד"ה שנטמא; יבמות צ. ד"ה והא).

יש מי שפרש שנחלקו בשאלה אימתי הציץ מרצה, אם בשעת ההקרבה או בשעת חלות הטומאה (עפ"י בית זבול ח"א כב,יט. וע' בענין זה ביד רמה סנהדרין יב: ובכנסת הראשונים עמ' קה).